

SAHLGRENKA AKADEMIN
INSTITUTIONEN FÖR VÅRDVETENSKAP OCH HÄLSA

RÖNTGENSJUKSKÖTERSANS BEMÖTANDE MED HOTFULLA OCH VÅLDSAMMA PATIENTER I RADIOLOGISKA UNDERSÖKNINGAR.

Litteraturstudie

Amanda Ruiz & Cecilia Hernqvist

Uppsats/Examensarbete: 15 hp

Program och/eller kurs: RA2070 Examensarbete i Radiografi.

Nivå: Grundnivå

Termin/år: Vt 2021

Handledare: Nina Ekman

Examinator: Nabi Fatahi

Institutionen för Vårdvetenskap och hälsa

Förord

Ett stort tack till handledaren Nina Ekman, som har stöttat oss genom examensarbetet. Litteraturstudien har varit ett mycket intressant och lärorikt examensarbete, där vi anser att problemområdet behöver studeras vidare och implementeras i både radiologiska verksamheter och röntgensjuksköterskeutbildningen. Upptäckten vid artikelsökningar av problemområdet fanns brister av artiklar från Sveriges rike, vilket utgör stora misstankar av mörkertal inom problemområdet i landet. Därmed vill vi med stolthet dela och presentera vårt examensarbete till intressanta åhörare, och hoppas att intresset för vidare forskning inom problemområdet blir aktuellt projekt i framtiden.

Titel (svensk)	Röntgensjuksköterskans bemötande med hotfulla och våldsamma patienter i radiologisk verksamhet.
Titel (engelsk)	Radiographers' treatment of threatening and violent patients in radiological examinations
Examensarbete:	15 Hp.
Program och/eller kurs:	RA2070 Examensarbete i Radiografi.
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt. 2021
Författare	Amanda Ruiz, Cecilia Hernqvist
Handledare:	Nina Ekman
Examinator:	Nabi Fatahi

Sammanfattning:

Bakgrund: Våld mot hälso-och sjukvårdspersonal har tilltagit och blivit ett globalt problem. Fenomenet är aktuellt och viktigt att framhäva eftersom ämnet sällan benämns. Alla människor har rättigheter till trygghet och motivation till sitt yrkesarbete. **Syfte:** Undersöka hur röntgensjuksköterskan kan bemöta och förebygga våldsamma patienter i radiologiska undersökningar. **Metod:** Litteraturstudie med kvantitativa och kvalitativa artiklar. **Resultat:** Rapportering av utsatthet är litet och indirekt problem till mörkertalet. Det framkommer att personalen inte vill rapportera i mening att inte tappa ansiktet framför kollegor samt att fenomenet är tabubelagt. Radiologisk personal har egna copingstrategier exempelvis diskussion med anhöriga och kolleger. Resultatet visade vikten av tillämpning av personcentrerad vård, utbildning och tydliga säkerhetsrutiner samt arbetsrutiner för att förebygga och minska risker till utsatthet av hotfulla och våldsamma patienter. Röntgensjuksköterskan mår psykiskt dåligt vilket minskar arbetsprestation och motivation till yrkesarbetet när de utsätter sig för hotfulla och våldsamma patienter. Radiologisk verksamhet har ansvar att vägleda och förebygga arbetsrelaterat våld i form av lagar och föreskrifter. **Konklusion:** Litteraturstudien är ett förebyggande arbete från olika aspekter och hjälper

röntgensjuksköterskan att förhindra och förebygga aggressiva patienter. Kunskapen är en viktig ståndpunkt speciellt för nyexaminerade röntgensjuksköterskor. Genom angivna aspekter kan röntgensjuksköterskan bemöta hotfulla och våldsamma patienter i ett professionellt sätt och därmed undvika att utsättas för hotfulla och våldsamma situationer.

Nyckelord: Radiographer, radiology department, violent, aggressive, patient.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Bakgrund	1
Allmän definition av hot och våld	1
Våld inom vården	1
Aggression	2
Våldets påverkan och konsekvenser på arbetsmiljön	3
Lagar om våld	3
Röntgensjuksköterskans etik	4
Omvårdnads teori och begrepp	4
Problemformulering	5
Syfte	5
Material och metod	5
Datainsamling	6
Urval	6
Analys	7
Etiska överväganden	7
Resultat	7
Förebyggande arbete	8
Säkerhetsrutiner	9
Organisation	9
Praktiska aspekter	11
Diskussion	12
Metoddiskussion	12
Resultatdiskussion	16
Kliniska implikationer	20
Fortsatt forskning	20

Konklusion	20
Referenslista	21
Bilaga 1. Sök Tabeller	
Bilaga 2. Kvalitetsgranskning av valda artiklar	

Inledning

Under verksamhetsförlagd utbildning (VFU) bemötte författarna aggressiva och våldsamma patienter, vilket medförde obehagliga upplevelser på grund av kunskapsbrist att hantera hotfulla situationer. Mötet med våldsamma patienter belyste kunskapsbristen hos studenterna i form av förebyggande arbete, bemötande och hantering. Mötet medförde även en påverkan på yrkesidentiteten hos författarna. Nyexaminerade röntgensjuksköterskor behöver teoretisk och praktisk kunskap för att kunna växa i sin yrkesroll. Fenomenet granskades innan det valdes vilket upplyste författarna kring hur lite forskning det finns om våldsamma patienter i Sverige. Majoriteten av forskningen är inriktad för sjuksköterskor och ytterst lite riktat till röntgensjuksköterskan, vilket ökade intresset och motivet till studien. Genom upplysning av problemområdet vill författarna förmedla information till verksamheter i mening att förbättra säkerhetsrutiner och utbildning, i hantering av våldsamma patienter.

Bakgrund

Definition av hot och våld

Definition av våld avser avsiktlig användning av fysisk kraft eller hot mot sig själv, andra personer, grupper eller samhälle. Det innebär också fysisk och psykisk skada såsom bland annat verbalt våld, hot, mobbning och trakasserier. Mänskligt våld innefattar våld mellan individer vilket indelas i exempelvis våld i samhället där arbetsplatser och andra institutioner är inkluderade. Röntgensjuksköterskor är en del av hälso och sjukvårdspersonalen vilket majoriteten av personalen har upplevt någon form av våld under sin yrkesverksamma tid. Vårdyrket är kvinnodominerat och indirekt visar att yrkeskvinnor är mer i risk att utsättas för våld inom hälso-och sjukvården skriver WHO (2021a, 2021b).

Våld inom vården

Vård och omsorg är sektorn med flest förekomster av arbetsskador och sjukdomsanmälningar orsakade av hot och våld på arbetsplatsen (Arbetsmiljöverket, 2019). Arbetsmiljöverket (2020) adderar nattarbete, ensamarbete, stressad arbetsmiljö och bristfällig kunskap i bemötande som särskilda faktorer till extra utsatthet på arbetsplatsen, inom vård och omsorg. Enligt Pich, Hazelton, Sundin och Kable (2010) är mörkertalet av våldsincidenter inom vård-och omsorgssektorn stor. I omvårdnadsaspekter finns flertalet faktorer som får patienter

att känna sig frustrerade, exempelvis långa väntetider, situationer där patienter upplever att deras önskemål av vården inte bemöts, tvångsåtgärder, kulturkrockar och otydlig kommunikation, vilket kan utlösa ett våldsamt beteende (Najafi, Fallahi-Khoshknab, Dalvandi och Rahgozar., 2018).

Aggression

En grundläggande orsak till att människor blir aggressiva orsakas av frustration, och Nationalencyklopedin (u.å) definierar aggression som en reaktion eller ett beteende vars syfte är att skada eller orsaka obehag hos en annan person. Individuella faktorer tenderar till att en människa blir mer aggressiv än andra, vilket Sandström och Durewall (2007) nämner flera personliga karaktärer exempelvis psykosproblematik, kön och ålder, funktionshinder och livsstilsfaktorer.

Psykosproblematik

Personer med innevarande uppseendeväckande våldsbrott kan orsakas av psykosproblematik, utbrotten sker under sjukdomens faser eller under särskilda förhållanden. Symtomen är exempelvis hörselhallucinationer eller synhallucinationer, detta symptom kan även förekomma hos icke psykotiska personer speciellt under utmattningstillstånd. Psykotiska personer får vanföreställningar och är svåra att förutsäga och förstå. Våldsbenägenheten ökar om personen slutar ta sin medicin, får biverkningar och utlöser recidiv sjukdom (Cullberg, Skott & Strålin, 2020).

Kön och ålder

Karlsson (2017) förklarade orsaker till att män blir mer aggressiva än kvinnor, och de två främsta orsakerna är traditionell manlig könsroll och manliga könshormonet testosteron. Testosteronhalten är ytterst hos män vid 20 års ålder, och unga män dominerar statistiken vid våldsamma gärningsmän vilket har samband med det syntetiska manliga könshormonet anabola steroider.

Livsstilsfaktorer:

Alkohol den mest våld genererande drogen och anledningen är att alkoholen sänker hämningströskeln. Narkotikamissbruk i sig är en utlösande faktor för våld utan miljö har stor påverkan, exempelvis kriminella kretsar. Majoriteten av narkotikamissbrukare har redan underliggande personlighetsstörningar som kan utlösa våldsamt beteende i kombination. Överdoser av kokain är ett narkotikapreparat som kan utlösa våldsamt beteende eller aggression medan bland annat opiater sänker benägenheten till våld under verkan. Faktorer till våldsambeteende med narkotikapreparat är avtändning eller underliggande psykiska besvär (Sandström och Durewall, 2007).

Våldets påverkan och konsekvenser på arbetsmiljön

Najafi et al. (2018) beskriver att våldet påverkar sjukskrivningar, utökar stress, minskar arbetslust och medför depression och ångest hos hälso-och sjukvårdspersonal. Det framkommer av Lidwall (2015) att den psykosociala miljön brister inom bl.a vård och omsorg vilket bidrar till utökad sjukskrivning. Den drabbade sjukvårdspersonalen upplever att yrkesidentiteten minskar vilket medför ytterligare problem för den drabbade individen (Najafi et al., 2018). Familjemedlemmar till individen som utsätts drabbas också eftersom känslorna sjukvårdspersonalen upplevt förmedlas och syns vilket påverkar familjen detta skriver Najafi et al. (2018). Våldet anses av sjuksköterskor ingå i arbetsuppgifter samtidigt som sjuksköterskorna upplever att de inte har möjlighet att kontrollera sin arbetsmiljö (Littlejohn., 2012). Konsekvenser som uppdragats av Zhao, Shi-Hong, Shi, Yu & Sun et al. (2018) är att sjukvårdspersonal som utsätts förlorar koncentrationsförmågan på arbetsmoment de står inför vilket är högst problematiskt.

Lagar om våld

Enligt Thukral (2008) förhåller sig yrkesprofessioner inom radiologisk verksamhet till flertalet lagar vilket avser till patientens välmående. Principer, eder och etiska koder skall oavsett omständigheter fullföljas och får inte förnekas eller avvika på något sätt (Thukral, 2008). Enligt AFS (1993:2) kan noggrann kartläggning på arbetsplatsen vara behövlig och överväganden av risker samt vilka förebyggande insatser arbetsplatsen utfört. Upprepade våldsamma möten med patienter är mycket psykiskt påfrestande och verksamheten har skyldighet att kontinuerligt erbjuda stöd och hjälpmedel. Det är av stor vikt att handledare har

hög kompetens inom området (ASF, 1993:2). Yrken som kräver ensamarbete medför en skyldighet till verksamheten att beakta våldsamma människor och hur arbetstagaren skyddas (ASF, 1993:2).

Röntgensjuksköterskans etiska koder

Röntgensjuksköterskan arbetar i högteknologisk miljö vilket omfattar omvårdnad, bild, funktionsmedicin och strålningsfysik (Makanjee, Bergh & Hoffmann., 2014).

Röntgensjuksköterskans främsta roll är att använda minsta möjliga stråldos till god bildkvalité, dock är patientens mående och säkerhet främst av störst vikt (European Society of Radiology, 2019). Röntgensjuksköterskan utgår från sina föreskrifter, etiska koder och principer vilket innebär att befinna sig i en neutral position och lämna sina fördomar åt sidan, röntgensjuksköterskan bör ha medvetenhet om sitt personliga beteende samt bemötande. Röntgensjuksköterskan utgår från humanistisk människosyn och verkar för säker och god omvårdnad, genom att självständigt vara ansvarstagande och initiativtagande till att genomföra undersökningar (Erlich, 2020). Enligt Andersson, Fridlund, Elgán och Axelsson (2008) besitter röntgensjuksköterskan på vitalkompetens, vilket är en stor efterfrågan av utökad kunskap om patientbemötande, samt förmedla stegvis information vid undersökningstillfället.

Omvårdnads teori och begrepp

Personcentrerad vård

Personcentrerad vård är ett globalt expanderande förhållningssätt inom vård och omsorg (Leksell & Lepp, 2019), vilket innebär att fokusera på individen bakom sjukdomen (Ekman, Swedberg, Taft, Lindseth & Nordberg, 2011; Eldh, 2017). Enligt Ekman et al. (2011) ska vårdtagare beakta individens mående och uppmärksamma känslor och upplevelser under sjukdomshistorien. Vårdgivare och vårdtagare ska tillsammans upprätthålla en stabil grund och sträva efter gemensamma mål (Olsson, Swedberg, Ung & Ekman, 2013). Vårdgivaren uppmärksammar individens preferenser och tro, för att bygga upp ett partnerskap (Ekman et al., 2011; Mead & Bower, 2002), vilket centrala aspekter vid personcentrerad vård är delaktighet, kommunikation och aktivt lyssnande (Ekman et al., 2011; Eldh, 2017; Mead & Bower, 2002). Att utöka delaktigheten kräver individanpassad och adekvat informationsgivande till vårdtagaren, där kommunikation kring vårdtagarens känslor

uppmärksammas (Eldh; 2017). Enligt Leksell och Lepp (2019) är informerande kommunikation en grundpelare för att utveckla ett stabilt partnerskap, eftersom informationen medför ökad kunskap för vårdgivaren som utvecklar en djupare förståelse, vilket medför att vårdtagaren kan vara mer delaktig i sina beslut. Enligt Edberg (2013) innehåller personcentrerad vård ömsesidig kommunikation, vilket medför trygghet för vårdtagaren (Mead & Bower, 2002; Olsson et al., 2013). Enligt Nilsson (2019) förmedlar kommunikationen avsikter, känslor och tankar dock är det viktigt att beakta hur vårdgivaren artikulerar sig. God kommunikation skapar harmoni vilket resulterar till samarbetsvilja, god attityd och ökad kunskap. Otydlig kommunikation leder till osäkerhet, vilket indirekt motarbetar den trygga grund som skapats (Edberg (2019).

Problemformulering

Röntgensjuksköterskans bemötande med hotfulla och våldsamma patienter tilltar vilket är ett globalt problem. Röntgensjuksköterskor tappar en del av sin yrkesidentitet och upplever sorg, ilska och minskad arbetsprestation när röntgensjuksköterskan utsätts för verbalt och fysiskt våld. Det framkommer ingen information i röntgensjuksköterskans kompetensbeskrivning eller yrkesetiska kod gällande förhållningssätt till våldsamma patienter. Kunskapen av arbetsrelaterat våld är inte tillräckligt utforskat, fenomenet drabbar individen och samhället mer än vad som har uppdagats. Eftersom problematiken förekommer är utbildning i hantering och bemötandet väsentligt, utbildning ger kunskap och verktyg om hur situationen ska hanteras samt förebyggas.

Syfte

Syftet är att undersöka hur röntgensjuksköterskan kan bemöta och förebygga hotfulla och våldsamma patienter i radiologiska undersökningar.

Material och metod

Vald metod är litteraturöversikt vilket innebär att få en bild om forskningsläget, samt medföra underlag för att bedriva evidensbaserad vård (Rosén, 2017). Valda artiklar har granskats utefter Röda Korsets granskningsmall för att säkerställa kvaliteten av de vetenskapliga artiklarna (Rosén, 2017). I det engelska språket används yrkestiteln radiograf och genom att

använda sig av nyckelordet radiograf i stället för röntgensjuksköterska fanns fler påträffade artiklar.

Datansamling

Artikelsökningar utfördes i Scopus sökmotor och Semantic Scholar, research tool. Enligt Elsevier (2020) är Scopus en abstrakt och citat databas som innehåller peer-reviewed litteraturer, vetenskapliga artiklar samt omfattande översikt om världens medicinska forskningsresultat. Sökmotorn Semantic Scholar är AI-drivet forskningsverktyg för vetenskaplig litteratur (Semantic Scholar, u.å). Artikelsökning utfördes 2021.01.20-2021.02.01 med utvalda sökorden *radiographer*, *patient* och *violence* i olika sammanställningar, mer detaljerade sökord listas i bilaga 1. Boolesk söklogik används i kombination med AND och OR för att markera hur de utvalda sökorden ska kombineras och truneras för att erhålla olika grammatiska varianter av sökorden (Karlsson 2017). Original peer review var en avgränsning för att säkerställa att sökträffarna har ursprung från vetenskapliga tidskrifter (Karlsson, 2017), vilket var ett kriterium vid sökning av de vetenskapliga artiklarna. I artikelsökning förekommer det planerade bortfall, eftersom en del artiklar kommer inte uppfylla inkluderings-och exkluderings kriterierna skriver Billhult (2017). Artiklar valdes endast om det förekom hot och våld från patienter eller anhöriga i en radiologisk miljö, vård och omsorg samt patient och radiograf. Exklusionskriterier var barn och människor med demens eftersom studien är inriktad på människor i vuxen ålder utan hjärnskada, minnesproblematik eller demens.

Urval

Vid sökning av artiklar med utvalda nyckelord analyserades huvud titlarna för att finna relevant forskning till studielitteraturens syfte. Därefter studerades abstrakten för de valda artiklarna, så att artiklarna kan sorteras ytterligare eller studeras, vilket var i enlighet med Rosén (2017)´s rekommendationer. När abstrakten studerats analyserades och kvalitet granskades artiklarna med hjälp av röda korsets granskningsmall, vilket är ett hjälpmedel för att bedöma kvaliteten i de vetenskapliga artiklarna. Röda korsets högskola (2005) anser att granskningsmallen är användbart i förhållande till studie syften. Syftet med forskningen, antalet deltagare, metoder och design, resultat och bedömning av kvaliteten och kommentarerna som använts för att analysera artikelns trovärdighet presenteras i bilaga 2.

Analys

De tolv utvalda artiklarna granskades och lästes igenom flertalet gånger av författarna, i mening att finna gemensamma teman och utöka förståelse för materialets innehåll (Rosén, 2017). Under bearbetning av artiklarna markerades gemensamma aspekter och slogs ihop till huvudteman samt sub-teman. En tabell skapades som presenterar huvudteman och subteman. Totalt identifierades fyra huvudteman, Förebyggande arbete, säkerhetsrutiner, organisation och praktiska aspekter

Etiska överväganden

Etiken är en grundläggande pelare inom forskning och människans välbefinnande är ständigt i centrum. För att bedriva forskningsfrågor krävs det att undersökningen leder till förbättring eller utökar kunskapen inom området (Kjellström, 2017). Samtliga artiklar i studielitteraturen är etiskt godkända via etiska kommittéer, samt av sjukhus där forskningen har bedrivits. När examensarbeten utförs ska göra gott- och rättvisepincipen tillämpas, samt beakta att människor inte såras eller utnyttjas under pågående forskning (Kjellström, 2017; Swedrad, 2012).

Resultat

Resultatet består av fyra huvudteman; förebyggande arbete, säkerhetsrutiner, organisation och praktiska aspekter. Varje huvudtema innehåller subteman, vilket presenteras i tabellen nedanför.

Huvudtema	Subtema
Förebyggande arbete	<ul style="list-style-type: none"> · Utbildning · Rapportering
Säkerhetsrutiner	<ul style="list-style-type: none"> · Riktlinjer
Organisation	<ul style="list-style-type: none"> · Arbetsätt
Praktiska aspekter	<ul style="list-style-type: none"> · Patientbemötande · Kommunikation · Arbetsklimat

Förebyggande arbete

Utbildning

Författaren Caruana (2015) menar att implementering av förebyggande strategier och utbildning bör utformas på alla radiologiska verksamheter. Radiologiska verksamheter har en stor benägenhet att utsättas för våldsamma patienter, vilket kräver en effektiv förändring (Abbas & Selim, 2011). Adekvat utbildning i hanteringsstrategier och bemötande av våldsamma patienter är nödvändig för yrkesverksam radiologisk personal (Caruana, 2005;Ng, Yeung, Cheung, Chung & White, 2009;Tohindnia et al., 2015). Det finns möjlighet till förebyggande arbete eftersom våldsamma möten är förutsägbara, med rätt utbildning kan radiograferna upptäcka våldsamma tendenser hos patienten (Caruana, 2005;Ng et al., 2009;Tung, Li, Lin & Huang., 2015). Utbildningen ger radiograferna redskap för att känna igen signaler, mönster och beteende vilket utökar möjligheten att förebygga och avleda situationen (Caruana, 2005;Ng et al.,2009;Tohindnia et al., 2015;Tung et al., 2015). Genom utbildningen förbättras den interprofessionella kommunikationen likaväl den emotionella hanteringen efter att blivit utsatt för arbetsrelaterat våld skriver författarna Tung et al., (2015). Mindre erfaren personal har ytterligare en ökad risk att utsättas för våldsamma patienter medan erfaren personal inte drabbas lika hårt (Ng et al., 2009;Tohindnia et al., 2015;Tung et al., 2015). Enligt Ng et al., (2009) fortsätter utbildningen i Hong Kong av radiografer i mening att utöka kompetensen, utbildningen ger även information om att inte besvara patienter med en självsäker attityd. Radiografer som inleder undersökningen med en agiterande attityd och dominans är en provocerande faktor till våldsamt beteende hos patienter (Caruana, 2005). Utbildning på universitet är fördelaktigt i syfte att förstärka kunskapen och medvetenheten av fenomenet (Ng et al., 2009;Tung et al., 2015). Reaktioner och agerande i hotfulla möten måste personalen utbildas i vilket utökar kunskaper, uppfattningar och självförtroende (Sperduti, Hindle, Shessel & Pidgeon et al., 2018). Arbetsgivare bör introducera fenomenet och erbjuda utbildning i förebyggande syfte, speciellt till natt-ensam-och jourarbete då de utgör en högre risk (Amkongo, Hattingh, Daniels & Kalondo et al., 2019; et al., 2019;Magnavita, Fileni, Pecarin och Magnavita., 2012). Ng et al. (2009) rekommenderar obligatorisk utbildning i hantering av våldsamma patienter, utbildningen ska ske på verksamheten.

Rapportering

Enligt studier är incidentrapportering viktigt för belysning av fenomenets utvidgning, istället för att acceptera vad som sker (Ng et al., 2009; Sperduti et al., 2018). Rapportering och vidare utredning av händelser är fördelaktigt i syfte att utveckla hållbara rutiner. Majoriteten väljer att avstå rapportering speciellt vid verbalt och psykiskt våld, vilket är negativt (Amkongo et al., 2019; Ng et al., 2009; Tung et al., 2000). Rutiner kring rapportering av hotfulla möten, i syfte att myndigheter ska kunna vidta åtgärder som säkerhetsställer säkerheten och radiographers välbefinnande (Amkongo et al., 2019). Vårdgivare vågar inte rapportera eller berätta för kollegor på grund av rädsla att bli kallade svaga eller icke professionell (Caruana, 2005).

Säkerhetsrutiner

Riktlinjer

Radiologiska verksamheter saknar riktlinjer för hotfulla och våldsamma patienter, samtidigt som väldigt få fall rapporteras in (Amkongo et al., 2019; Magnavita et al., 2012; Ng et al., 2009; Tung et al., 2000). Ansvar av relevanta och korrekta säkerhetsrutiner ligger på organisationen och ledningen (Beech, 2008; Ng et al., 2009). Enligt Healy, Brennan och Costello (2002) bör det finnas protokoll om rutinmässiga procedurer tillgängligt för hantering av våldsamma patienter. Tung et al. (2015) rekommenderar relaterade lagar för att förbättra människors etikett när de söker behandling samt införa lämpliga påföljder till hotfulla förövare. Andra viktiga säkerhetsrutiner är att skapa riktlinjer kring att rapportera hotfulla situationer, för att myndigheterna ska kunna vidta åtgärder som säkerställer säkerheten och radiografers välbefinnande i radiologisk verksamhet (Amkongo et al., 2019). En faktor till att radiografer inte rapporterar händelser är tidsbrist till anmälan (Sperduti et al., 2018).

Organisation

Våldsamma patienter är vanligt förekommande på radiologiska verksamheter, mycket relaterar till direktkontakt med patienterna (Abbas & Selim., 2011; Tohindnia et al., 2018). Det är ett stort mörkertal vilket bör uppmärksammas, eftersom det inte är en arbetsuppgift att omvårda våldsamma patienter (Ng et al., 2009). Våldsamma och hotfulla situationer har negativ inverkan och orsakar påfrestad arbetsbelastning, missnöjdhet och minskad engagemang hos radiograferna, vilket leder till negativa konsekvenser för organisationen (Ng

et al., 2009). Amkongo et al. (2019) skriver att hot och våld i radiologisk verksamhet är en politisk fråga, vilket behöver utvecklas och genomföras för att förebygga, rapportera och hantera våldsamma incidenter. Organisationen bör förändra synsättet gentemot våldsamma patienter och till påverkande faktorer skriver Abbas och Selim (2011). Arbetsgivare bör formulera riktlinjer för vägledning om lämpliga beteenden inför hotfulla patienter (Ng et al., 2009). Våldsamma och hotfulla patienter beror på överbelastning av patienter samt personalbrist, vilket författarna i studierna kom fram till åtgärder genom bättre säkerhetsrutiner, säkerhetsutrustning och styrka upp personalbemanningen (Abbas & Selim, 2011; Tohidina et al., 2018). Arbetsgivare ska stödja och förhindra hotfulla möten på verksamheten (Ng et al., 2009; Tung et al., 2015). Nyckeln till framgångsrikt förebyggande arbete är en positiv attityd gentemot hotfulla och våldsamma patienter, att myndigheter inrättar föreskrifter samt förbättra och minska personalens arbetstid (Ng et al., 2009; Tung et al., 2015). En av huvudfaktorerna till våldsamma patienter är långa väntetider, vilket bör åtgärdas med ökad arbetskraft och utveckla kommunikationsförmågan (Ng et al., 2009). Sethole et al. (2019) uppger att större sjukhus har en ökad tendens till att utsättas för arbetsrelaterat våld.

Arbetsätt

Caruana (2005) skriver att radiografer inte ska arbeta ensamma utan i grupp i syfte att minska risken att utsättas för våld. Genom att arbeta i team ökar säkerheten för personalen. Författarna Ng et al. (2009) menar att interprofessionellt samarbete kontinuerligt bör utvärderas, vilket kan förbättra den övergripande kommunikationen mellan vårdpersonal (Healy, Brennan & Costelloe., 2002). Underbemanning kan begränsa alternativet till teamarbete, därav behövs regelbundna revisioner speciellt i högriskområden. Antal anställda bör anpassas för att klara topp flödet av patienter för att minska på förseningar och trängsel i väntrummet. Radiologisk personal behöver förändra den passiva rollen till aktiv för att visa stöd och empati gentemot kolleger. Istället för formell rapportering från utsatt personal bör initiativtagande till att utvärdera förekomsten av våld regelbundet behandlas. En fridfull arbetsplats kommer att gynna både personal och patienter (Ng et al., 2009).

Praktiska aspekter

Patientbemötande

Samtliga artiklar framkommer till att verbalt hot är vanligast förekommande, och patientvård av sämre kvalitet ökar risken till att våldsamma och hotfulla situationer uppstår (Sperduti et al., 2018). Patienter blir mer aggressiva vid kommunikationsproblem eller missnöje i interaktion med radiografer (Tung et al., 2015). Att utveckla en relation med patienterna är avgörande för att skapa öppen kommunikation och förtroendefullt förhållande, vilket främjar patientvården (Sperduti et al., 2018). Enligt Caruana (2005) ska radiografer bemöta patienter med respekt och undvika dominant eller hierarkisk attityd vilket ökar risken till att patienter blir aggressiva. Radiografer bör vara skickliga på att läsa av patientens kroppsspråk, och identifiera varningstecken när patienten blir agiterad. Om konflikt uppstår ska radiografer använda sig av distraktionstekniker, bete sig lugnt och ha kontroll över situationen samt inte vända ryggen till (Caruana, 2005). Enligt Sethole et al. (2019) använder patienter det verbala våldet avsiktligt i syfte att förödmjuka personalen, och indirekt har denna typ av patienter ingen respekt för människovärdet.

Kommunikation

Människan är en social individ och behöver dagligen kommunicera för att känna sig välmående. Kommunikationen mellan människor är en informationsfunktion samt ett redskap där emotionellt uttryck och fysiskt mående uttryckes, och människan bestämmer hur redskapet ska användas (Nilsson, 2019). God kommunikation med den andra motparten leder till förbättring och samarbete, vilket kan lugna människans försvarsmekanism och därmed lugnar situationen (Nilsson, 2019). En bidragande faktor till våldsamma patienter är bristande kommunikation, samtidigt är god kommunikation en förebyggande åtgärd (Tung et al., 2015). Vid förbättring av kommunikationsförmågan samt aggressionshantering kan hantering och bemötande vara mycket effektiv (Tohindnia et al., 2015). Otydlig kommunikation förvärrar situationen, speciellt under andra omständigheter som till exempel långa väntetider, därav är utbildning i kommunikation fördelaktig (Abbas & Selim, 2011). Enligt Amkongo et al. (2019) är det viktigt med adekvat informationsgivning och god kommunikation, vilket är ett bra sätt att upprätthålla interaktionen med patienter.

Arbetsklimat

Våld och hot på arbetsplatsen kan orsaka negativa hälsoeffekter hos utsatta radiografer vars symtom är stress, frustration, ångest och ilska (Magnavita & Fileni, 2012; Ng et al., 2009; Sethole et al., 2019; Sperduti et al., 2018; Tohidnia et al., 2018). Missnöjda radiografer kan ha svårt att utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt och svårt att upprätthålla hög standardnivå. Brist på arbetsvilja leder till ökad sjukfrånvaro och försämrar servicekvaliteten, vilket förvärrar problemet med underbemanningen och ökar trycket på övrig personal (Ng et al., 2009; Sethole et al., 2019). Effekten behöver inte vara långvarig men kan utlösa frustration hos anställda (Ng et al., 2009). Enligt Farmer och Davis (2009) behöver radiografer starkt självförtroende och erfarenhet för att klara av våldsamma situationer. Lösningen kan vara support från verksamheten, att främja nolltolerans politik mot våld för personalens vilja och entusiasm i radiografernas yrkesliv, vilket ger bättre standard för vård samt att servicekvaliteten upprätthålls (Ng et al., 2009). Det är en fördel att ändra utsatta radiografers arbetsuppgifter genom att exempelvis byta arbetsschema eller skift, för att underlätta och ge stöd till radiografers välbefinnande (Sperduti et al., 2018).

Diskussion

Metoddiskussion

Vald metod är en litteraturöversikt vilket innebär en kartläggning av kunskapsläget genom relevant information för att finna det specifika problemområdet (Mårtensson & Frilund, 2017; Rosén, 2017). I en litteraturöversikt är det en styrka att använda både kvantitativa och kvalitativa artiklar eftersom sammanställningen ger lämpliga utformade omvårdnadsåtgärder, rekommendationer och vägledning för praktiska åtgärder (Rosén, 2017; Segesten, 2017). I ett examensarbete är det fördelaktigt att enbart använda en typ av artiklar (Rosén, 2017) vilket var en svaghet i denna studie eftersom utbudet av relevanta artiklar inte var tillräckligt stort.

Flertalet sökord hittades med redskapet Svensk Mesh som översätter svenska medicinska termer till relevanta engelska motsvarigheter, vilket ökar sensitiviteten i sökningen och blir en styrka i studien (Karlsson, 2017). Röntgensjuksköterska översätts på Svensk Mesh till radiographer vilket inte riktigt överensstämmer med den svenska innebörden dock den enda motsvarigheten och indirekt verka som svaghet i studien. Yrkeskategorin

röntgensjuksköterska i nordisk mening ansvarar för tekniken och omsorgsarbetet medan yrkeskategorin radiograf endast sköter tekniken (Vårdfokus, 2008). Söktermen våld översattes på Svensk Mesh vilket gav elva träffar dock endast två relaterade sökord till syftet i studien (violence och workplace violence). Sökorden måste överensstämma med nyckelorden i varje artikel vilket är baserat på bibliotekarier och författarnas personliga tolkning av artikelns innehåll (Karlsson, 2017). Detta gör sökningen problematisk eftersom flera ord kan förklara samma innebörd. Relevanta artiklar är därför inte oproblematiskt att finna med tanke på sökorden, därav är det fördelaktigt att bruka flera olika sökord för att finna relevanta artiklar (Karlsson, 2017). Under sökprocessen användes ämnesord i de valda databaserna vilket utökar sökningen ytterligare och närliggande ord eller ord av liknande betydelse inkluderas i sökningen (Karlsson, 2017). Sökorden kombinerades med booleska operatörer AND och OR, vilket har olika uppgifter i artikelsökningen. Operatören AND skriver Karlsson (2017) avgränsar och specificerar medan operatören OR expanderar och ökar sensitiviteten av artikelsökningen.

Artiklar söktes i Scopus vilket gav ett stort resultat medan PubMed och Cinahl inte erbjöd fler artiklar utan gav samma resultat som Scopus. Författarna fick därför använda Semantic Scholar vilket erbjöd nya artiklar samtidigt som samma artiklar från Scopus också framkom. En svaghet i sökningen är att författarna borde erhållit hjälp från biblioteket, för att finna fler sökord och indirekt utökat sökningen ytterligare.

Inklusionskriterier är viktiga att framföra i studien eftersom alla artiklar inte är relevanta till studiens syfte (Billhult, 2017). Problemområdet är inriktat inom den radiologiska verksamheten därav inkluderades endast artiklar baserat i en radiologisk miljö, en svaghet är att inga artiklar inom svensk radiologisk verksamhet hittades. Området är inte väl utforskat inom den radiologiska miljön men desto mer forskat inom hälso-och sjukvård generellt. De valda artiklarna baserades inte endast inom radiologi utan behandlande även hot och våld mot yrkesverksam radiologisk personal, vilket var ett inklusionskriterie. I artikelsökningen begränsades sökningen till endast original peer reviewed för att undvika inkludering av icke peer reviewed artiklar vilket kan ses som en styrka i denna studie. I studien exkluderades hot och våld från barn eftersom studien inriktas till vuxna våldsamma patienter. Bemötandet av barn skiljer sig åt beroende på barnets ålder (Håkansson & Sjölin, 2020) dock finns likheter såsom kommunikation och delaktighet. I studien exkluderades även patienter med demens,

troligtvis skulle fler artiklar upptäckas med inkludering av den patientgruppen. Patienter med demens uteslöts delvis eftersom de inte agerar medvetet samt för att ett sådant inriktat arbete bör studeras separat enligt författarna.

Artiklarna inkluderades genom abstrakten till en början, för att värdera om artikelns syfte är relaterat till studiens syfte, vilket Rosén (2017) rekommenderar. Artiklar som hittades i början kunde inte användas eftersom de inte utspelades på en radiologisk enhet, vilket var ett inklusionskriterie. Alla artiklar granskades för att se över inklusions- och exklusionskriterierna vilket gjorde att flera artiklar sällades bort. Författarna använde röda korsets granskningsmall på samtliga inkluderade artiklar i mening att fastställa kvaliteten och se över om artiklarna är relevanta till studien. Rosén (2017) menar att granskningsmallar är viktiga för att fastställa kvaliteten av artiklar och skall användas vid litteraturstudier, vilket är en styrka i studien. När två författare granskar artiklarna på var sitt håll eller två oberoende forskare så ökar trovärdigheten i studien (Henricson, 2017). Författarna förde sedan diskussion för att finna gemensamma teman och upprepade begrepp utifrån artiklarna, detta skriver Henricson (2017) är fördelaktigt och blir en styrka i studien.

Utvalda artiklar hade engelska språket, anledningen var att få god informativt vetenskapligt material till litteraturstudien. Det engelska språket är vetenskapens officiella språk där forskaren kan nå ut med sitt resultat till bredare publik (Segesten, 2017a). Tre artiklar är skrivna på sina respektive ursprungsspråk (Abbas & Selim, 2011; Magnavita & Fileni, 2012; Magnavita et al., 2012) och därefter översatts till engelska vilket utgör en större risk att budskapet misstolkas. Det kan ses som en svaghet i studien med tanke på misstolkning av budskapet ökar. Ursprungsspråket var italienska på artiklarna Magnavita och Fileni (2012) och Magnavita et al., (2012) vilket en författare har förkunskap i och därför läste artiklarna på italienska och engelska, för att undvika misstolkning av budskapen. Artiklarnas ursprung var från Australien, Egypten, Frankrike, Iran, Irland, Italien, Kina, Japan, Namibia, Sydafrika och Taiwan, vilket utgör att området inom ämnet är ett globalt problem. Svenska vetenskapliga artiklar inom problemområdet upptäcktes inte, vilket väcker misstanke till bristande forskning om i Sverige.

Fördjupningsarbetets inriktning var hur röntgensjuksköterskan bemöter och förebygger aggressiva patienter i en radiologisk verksamhet. Två av artiklarna är dock där radiologer deltog i forskningen eftersom radiologer även är engagerade i radiologiska verksamheten.

Enligt Friberg (2017a) är det särskilt viktigt med granskningen om hur studien har fångat och tar ställning om det fenomen som ska studeras. Vid analys av artiklar påpekade Friberg (2017a) att innehållets helhet sönderdelas för att finna bärande aspekter som har betydelse för syftet. Två artiklar hade kvalitativ metod i form av intervjuer, innan intervjuerna startade erhöll deltagarna skriftlig information om de etiska principerna författarna hade gentemot sina deltagare. Information bestod av forskningens syfte, frivilligt deltagande, att avbryta pågående intervju, anonymitet i studien samt att efter analys av intervjuerna skulle inspelningsmaterial transkriberas (Farmer & Davis, 2010). Abbas och Selim (2011) begärde detaljerad information om sina deltagare exempelvis arbetsplatsinformation och personnummer. Enligt Kjellström (2017) medför detaljerad information ökad risk för att exponera deltagarna och indirekt minskar etiken i studien. Litteraturstudien är ett examensarbete och Mårtensson och Fridlund (2017) förklarade att arbetet måste uppfylla kraven på vetenskaplig kvalitet. För att arbetet ska vara av vetenskaplig kvalitet används ett kritiskt förhållningssätt, systematiskt och metodiskt utövande av trovärdighet och tillförlitlighet. Att validera kvaliteten i artiklarna utfördes med granskningsmall för att validera bakgrund, material och metod, resultatet samt etiska kriterier (Mårtensson & Fridlund, 2017).

Samtliga artiklar hade etiskt godkännande och majoriteten av artiklarna var av kvantitativ metod. Forskare skall förhålla sig till de etiska principerna vid forskning i syfte att respektera och bevara deltagarnas integritet, vilket överensstämmer med Sveriges forskningsetisk. Kjellström (2017) förklarar att lagarna regleras i lagen om etikprövning av forskning som avser människor (2003:460) och personuppgiftslagen (1998:204). Lagarna omfattar skyddande, respekt och enskilda människans människovärde vid forskning (Kjellström, 2017).

Resultatdiskussion

Litteraturstudiens resultat visar att det fordrar utbildning, tydliga rutiner och tillämpa personcentrerad vård, med stöd från verksamheterna för att utveckla ett korrekt bemötande. Resultatet stöds av Beech och Leather (2006) studie som visar att det största ansvaret ligger på verksamheten som skall erbjuda uppdaterade riktlinjer, både teoretisk och praktisk kontinuerlig utbildning.

Utvecklandet av utbildning gentemot våldsamma patienter är en väsentlig del för att kunna utforma säkra arbetsrutiner (Abbas & Selim, 2011; Björkdahl, Hansebo & Palmstierna, 2013; Caruana, 2015; Tohindina et al., 2015; Tung et al., 2015). Studien från Beech och Leather, (2006) visar att utbildningen inom fenomenet är mycket ojämn bland grupperna, en viss del av grupperna har bättre utbildning inom området och andra personer har individuellt gått i självförsvar. Även om verksamheterna erbjuder utbildning till en viss grad är det inte tillräckligt utvecklat och indirekt otillräckligt för personalen (Beech & Leather, 2006).

Arbetserfarenheter utpekade vara en faktor som minskar risken för att utsättas. Erfarenheternas hjälpande faktor dras parallellt mellan att erfaren personal med åren kunnat utveckla en individuell strategi för att hantera situationen. Mindre erfaren personal har däremot varken utbildning eller tidigare erfarenheter av våldsamma patienter, och därmed mer benägna att utsättas. Utbildning från universitetet kan öka säkerheten för nyexaminerade röntgensjuksköterskor, vilket minskar risken till att bli sårbart utsatt. Chen, Chen, Kuo, och Chiou. (2019) uppger att peer-learning på avdelningarna gällande hantering och bemötande av våldsamma patienter är en effektiv metod. Erfaren personal skall lära yngre och mindre erfaren personal den egna metoden för att ge exempel och utöka erfarenheten, för att kunna hantera och bemöta våldsamma patienter (Chen et al., 2019). Samtidigt skall utbildningen förankras till röntgensjuksköterskans skyldigheter gentemot patienterna, vilket bland annat innefattar personcentrerad vård och tillämpning av evidensbaserad vård (Swerad, 2012). Ekman et al. (2011) beskriver tre rutiner som kan förankras till röntgensjuksköterskan, i syfte att skapa ett partnerskap som kan förebygga aggressivitet hos patienter och bygga upp en stabil relation. Vårdhandboken (2020) beskriver att kommunikation och empati är nycklarna att förebygga våldsamt beteende, vilket Ekman et al. (2011) styrker i sina rutiner som berör vikten av öppen kommunikation och visad empati. Resultatet i studien beskriver hur vårdgivarens attityd och kommunikationssätt måste vara i kontrollerade former, vilket Vårdhandboken (2020) beskriver beror på att vårdgivarens kommunikationssätt kan utlösa aggressivitet hos patienten.

Röntgensjuksköterskan utför ett ständigt arbete i syfte att förbättra vårdmiljön vilket är enligt kompetensbeskrivningen (Swerad, 2012). Detta inkluderar rapportering i mening att förbättra arbetsmiljön och vårdmiljön enligt resultatet. Majoriteten av artiklarna belyser rapportering

och vikten av att rapportera för att kunna utveckla hållbara säkerhetsrutiner och upprätthålla en bra arbetsmiljö. Ng et al. (2009) är kritisk i rapporteringen och menar att energin borde läggas på förebyggande och utvärderingar av våldets förekomst. Amkongo et al. (2019) menar att myndigheterna skall vara ansvarstagare i det förebyggande arbetet med hjälp av rapportering. Genom rapporteringarna av våldets förekomst kan myndigheter och organisationer se utvidgningen av problematiken (Amkongo et al., 2019; Tung et al., 2000). Anledningarna till att personal inte anmäler och rapporterar våld kan bero på tidsbrist enligt Superduti et al. 2000 medan Caruana (2005) skriver att personalen inte vill verka svag eller tappa ansiktet framför sina kollegor. Samtliga artiklar beskriver dock att majoritet av röntgenpersonal inte rapporterar överhuvudtaget. Slutsatsen kan därmed dras att rapporteringen är fördelaktig för att belysa hur ofta fenomenet förekommer och indirekt visa hur viktigt rutiner och ansvarstagande av verksamheten är. Enligt Aaron (2013) krävs det tydliga rutiner, riktlinjer, ett hållbart ledarskap samt engagemang i teamet för att den radiologiska verksamheten skall lyckas. Aaron (2013) menar att ett ineffektivt arbete sker när medarbetarna icke är engagerade, allmänt bittra och stora säkerhetsproblem förekommer. I den radiologiska miljön är patientpopulationer varierande och ett kontinuerligt strömmande av nya tekniska produkter vilket kan vara problematiskt att balansera (Aaron 2013).

Organisationen har det yttersta ansvaret för att tillgodose personalens trygghet (Abbas & Selim, 2011; Healy et al., 2002). Långa väntetider är en bidragande faktor till aggressivitet (Abbas & Selim 2011; Healy et al., 2002; Ng et al., 2009; Sandström & Durewall, 2007) och därav anses det att organisationen borde se över rutiner för att minska väntetiderna, och indirekt minska risken för aggressivitet hos patienter. Hot och våld på radiologiska verksamheter påverkar radiologer och röntgensjuksköterskor i sådan grad att det sker en dominoeffekt. Röntgenpersonalen uppger i artiklarna (Abbas & Selim, 2011; Magnevit et al., 2012; Magnevit & Fileni 2011; Superduti et al., 2018) att yrkesidentiteten minskas, ångest förstärks och minskad arbetsmoral dessutom ökar sjukskrivningar. Med tanke på att personalen sjukskriver sig och upplever minskad arbetsmoral och förminskad yrkesidentitet påverkas organisationen.

Säkerhetsrutiner i radiologisk verksamhet är en viktig del för personalen att förhålla sig till, framförallt i förhållande till hotfulla och våldsamma situationer vid personcentrerad vård.

Enligt Sales, Vogt, Singer och Cooper (2013) och Ng et al. (2013) kan bristande säkerhetsrutiner leda till organisation, personliga och ekonomiska konsekvenser. Säkerhetsrutiner kan därmed förebygga negativa konsekvenser till både verksamhet och personal vilket är fördelaktigt för samtliga på verksamheten. AFS (1993:2) rekommenderar att arbetsgivaren kartlägger riskerna för hot och våld. Jourarbete och ensamarbete bidrar till ökad risk att utsättas för hot och våld (Amkongo et al., 2019; Caruana, 2005; Healy et al., 2002; Vårdhandboken, 2020), vilket med särskilda säkerhetsrutiner kan förebygga och säkerhetsställa personalens trygghet (Vårdhandboken, 2020). Enligt AFS (1993:2) har verksamheten skyldigheter när det gäller ensamarbete att skydda och förebygga våld på arbetsplatsen. Säkerhetsrutiner bör vara kortfattade i fördel till personalen att memorera (Vårdhandboken, 2020). Sandström och Durewall (2007) menar att arbetsgivarens skyldighet även innefattar lokalernas utformning, placering och utrustning i förebyggande syfte vid hotfulla och våldsamma situationer. Enligt Vårdförbundet (2020) skall även vassa föremål förvaras utanför undersökningsrummet vilket skall på så vis förebygga eskalering av våldsamt från patienterna. WHO (2020b) uppger att majoriteten av hälso-och sjukvårdspersonal har upplevt hotfulla och våldsamma situationer i sitt yrkesverksamma liv, samt att personliga säkerhetslarm är fördelaktigt för vårdpersonal (Caruana, 2005). Perkins, Beecher, Aberg, Edwards och Tilley (2017) framkom till att personalen upplevde ökad trygghet, självsäkerhet och ökat självförtroende när deltagarna bar på personliga säkerhetslarm. Enligt Vårdhandboken (2020) bör det finnas överfallslarm i de enheter där våld och hot ofta förekommer, och personal ska erbjudas att bära larm om verksamhetens rutiner kräver det.

Ekman et al. (2011) förklarade att vårdgivaren ska beakta patientens mående och upplevelser utefter sjukdomshistorien, vilket är centralt vid personcentrerad vård. Vissa människor blir mer aggressiva än andra, och genom att förstå patientens individuella och påverkan av livsstilsfaktorer kan yrkesprofessionen förebygga hotfulla och våldsamma situationer vid personcentrerad vård (Sandström & Durewall, 2007). Enligt Alharbi, Ekman, Olsson, Dudas och Carlström (2012) förbättrar personcentrerad vård flexibiliteten, sammanhållning och förtroende mellan patient och vårdgivaren. Partnerskap mellan vårdgivare och patient ger en delad maktbalans vilket innebär att båda parter är likvärdigt delaktiga vid information, patientens autonomi tillgodoses och beslutsfattandet (Ekman et al, 2011; Leksell & Lepp,

2019). Patienten blir en person som ses som en jämlik partner och inte ett objekt (Ekman et al., 2011; Leksell & Lepp, 2019; Saleem et al., 2011).

I mening att upprätthålla en god kontakt och kommunikation med patienten skall radiografer undvika dominans och hierarkisk attityd gentemot patienten, vilket minskar aggressivitet (Caruana, 2005; Ng et al., 2009). Vårdgivaren uppmuntrar till ömsesidig relation där patient och vårdgivare kan identifiera resurser och lösningar tillsammans (Ekman et al., 2011; Sperduti et al., 2018), genom öppen kommunikation (Sperduti et al., 2018). Vårdgivaren kan därmed underlätta patientens beslut genom att informera och integrera nya perspektiv, vilket utgör en behandlingsprocess samt överenskommelse med att ta hänsyn till individuella värderingar som bildar legitim grund för beslutsfattande (Leksell & Lepp, 2019). Vårdgivaren ska se patientens behov av vård (Ekman et al., 2011), vilket är en process med genuint engagemang, närvaro samt sörja för patientens holistiska behov (Leksell & Lepp, 2019). Patienten ska bli sedd och förstådd i kortvariga mötet med radiografen, som ska karaktärisera i ett professionellt engagemang (Swerad, 2012). God kommunikation leder till samarbete och förbättring, vilket lugnar hotfulla situationer om patienten är arg (Nilsson, 2019). Genom att vårdgivaren visar medkännande närvaro och engagemang i patientens egenskaper och värde, speglar kvaliteten i relationen (Leksell & Lepp, 2019). Enligt Ekman et al. (2011) behöver rutiner säkerställas för kontinuerlig tillämpning av personcentrerad vård. När personcentrerad vård fungerar väl resulterar det till en positiv upplevelse av vården. Brister personcentrerad vård vid exempelvis kommunikation blir en bidragande faktor till missförstånd som utgör att patienten blir arg (Ekman et al., 2011; Tung et al., 2015).

Konklusion

Organisation, riktlinjer, rutiner och utbildning är en väsentlig del för att kunna minska våldet gentemot röntgenpersonal. Det framkommer att verksamheter nyttjas positivt av sådant stöd då sjukskrivning minskar, samtidigt som arbetsprestation och personalens mående förbättras. Personcentrerad vård är ett bra tillvägagångssätt kombinerat med att röntgensjuksköterskan behåller sitt lugn och tar kontroll över situationen. Röntgensjuksköterskan skall inte bemöta

patienten med hierarkisk attityd, eftersom det kan vara en bidragande faktor till aggressivt beteende.

Kliniska implikationer

Studien visar att utbildning borde implementeras redan i grundutbildningen, för att öka medvetenheten, men också för att lära sig signaler och beteenden som kan indikera att patienten är aggressiv. Peer-learning och peer-teaching är alternativ som kan implementeras på verksamheter för att utbilda och lära röntgenpersonalen. Studien kan hjälpa verksamheter att se hur uttalat problemet är för att sedan se på de enskilda verksamheterna och hur de kan förbättra säkerheten. Utbildning, rutiner och riktlinjer kan effektivisera organisationen genom minskad sjukskrivning och ökad arbetsprestanda.

Fortsatt forskning

Det finns stort behov att utvidga forskningen i Sverige, med tanke på att inga artiklar utförda i Sverige hittades. Både kvantitativa och kvalitativa studier skulle vara av intresse. Det kan även vara fördelaktigt att implementera åtgärderna som resultatet visar, för att sedan studera effekterna för att kunna kartlägga om det finns ytterligare möjligheter till förbättring.

Referenslista

Abbas, R.A., & Selim, S.F. (2011). Workplace Violence-A Survey of Diagnostic Radiographers in Ismailia Governorate Hospitals, Egypt.

Alharbi, T., Ekman, I., Olsson, L., Dudas, K., & Carlström, E. (2012). Organizational culture and the implementation of person centered care: Results from a change process in Swedish hospital care. *Health Policy (Amsterdam)*, 108(2-3), 294-301.

Amkongo, M., Hattingh, C., Daniels, E., Kalondo, L., Karera, A., & Nabasenja, C. (2019). Workplace violence involving radiographers at a state radiology department in Windhoek Namibia. *The South African Radiographer*, 57, 19-23.

Andersson, B., Fridlund, B., Elgán, C., & Axelsson, &. (2008). Radiographers' areas of professional competence related to good nursing care. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 22(3), 401-409.

Arbetskyddsstyrelsens författarsamling, AFS 1993:2. (1 mars 1993). *Våld och hot i arbetsmiljön*.

<https://lagen.nu/afs/1993:2>

Arbetsmiljöverket. (7 mars 2020). *Hot och våld*.

[Hot och våld - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](https://www.arbetsmiljoverket.se/Hot-och-vald)

Arbetsmiljöverket. (5 november 2019). *Hot och våld inom hälso och sjukvård*.

[Hot och våld inom vård och omsorg \(RAP 2011:16\), kunskapssammanställning - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](https://www.arbetsmiljoverket.se/Hot-och-vald-inom-vard-och-omsorg)

Arbetsmiljöverket. (2017). *Hot och våld inom omsorg och skola*.

[ADI 522 - HOT OCH VÅLD inom omsorg och skola \(av.se\)](https://www.arbetsmiljoverket.se/ADI-522-HOT-och-VALD-inom-omsorg-och-skola)

Beech, B., & Leather, P. (2006). Workplace violence in the health care sector: A review of staff training and integration of training evaluation models. *Aggression and Violent Behavior*, 11(1), 27-43.

Björkdahl, A., Hansebo, G., & Palmstierna, T. (2013). The influence of staff training on the violence prevention and management climate in psychiatric inpatient units. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 20(5), 396-404.

Billhult, A. (2017) Bortfallsanalys I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod* (2:e uppl., s. 265-276. Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-11328-9.

Cardiovascular Nursing of the European Society of Cardiology, 10(4), 248–251.

<https://doi.org/10.1016/j.ejcnurse.2011.06.008>

Caruana, E. (2005). Radiographers at risk of assault. *Radiographer*, 52(2), 15-17. DOI: 10.1002/j.2051-3909.2005.tb00031.x

Chen, F-L., Chen, P., Kuo, T-Y., & Chiou, S-Y. (2019). The effects of skill-based team learning curriculum in workplace violence prevention for nurses. *European Journal of Public Health*, 29(Supplement4). <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1093/eurpub/ckz186.319>

Cullberg, J., Scott, M., & Strålin, P. (2020). Att insjukna i psykos : Förlopp, behandling, återhämtning (1. uppl. ed.) Natur & Kultur. ISBN: 9789127825109

European Society of Radiology. (2019). Patient safety in medical imaging: A joint paper of the European Society of Radiology (ESR) and the European Federation of Radiographer Societies (EFRS). *Radiography* (London, England. 1995), 25(2), E26-E38.

Ekman, I., Swedberg, K., Taft, C., Lindseth, A., Norberg, A., Brink, E., Carlsson, J., Dahlin-Ivanoff, S., Johansson, I. L., Kjellgren, K., Lidén, E., Öhlén, J., Olsson, L. E., Rosén, H., Rydmark, M., & Sunnerhagen, K. S. (2011). Person-centered care--ready for prime time. *European journal of cardiovascular nursing : journal of the Working Group on*

Ehrlich, R. (2020). *Patient Care in Radiography - E-Book: With an Introduction to Medical Imaging*. (10th ed.).

Eldh, A-C. (2017). Delaktighet i roll som patient. I Friberg & Öhlén (Red.), *Omvårdnadens grunder, perspektiv och förhållningsätt* (uppl. 2:4 s. 485-504). Studentlitteratur. 33009

Elsevier. (29 December 2020). *What is Scopus Preview?*

https://service.elsevier.com/app/answers/detail/a_id/15534/supporthub/scopus/#tips

Farmer, A., & Davis, M. (2009). A small scale qualitative study to investigate the interaction between psychiatric patients and diagnostic radiographers in one Irish hospital. *European Journal of Radiography*, 1, 207-212.

<https://www.semanticscholar.org/paper/A-small-scale-qualitative-study-to-investigate-the-Farmer-Davis/c4f8dd927e2c0e4fff45f4c478a354173c865cde>

Friberg, F. (2017a). Att bidra till evidensbaserad omvårdnad med grund av analys av kvalitativ forskning, I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats- vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (3:e uppl., s. 119–129). Studentlitteratur. ISBN: 9789144115795

Friberg, F. (2017b). Att göra en litteraturöversikt. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsatsvägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (3:e uppl., s. 141–151). Studentlitteratur. ISBN: 9789144115795

Healy, J., Brennan, P., & Costelloe, J. (2002). Violence at work: A major radiographic issue. *Radiography (London, England. 1995)*, 8(2), 85-90. <https://doi.org/10.1053/radi.2002.0359>

Karlsson, E-K. (2017). Informationssökning. I Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod, från idé till examination* (Uppl. 2:4 s. 81-97). Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-11328-9.

Karlsson, L. (2017). *Psykologins grunder* (6. uppl. ed.) Studentlitteratur. ISBN: 9789144115931.

Kjellström, S. (2017). Forskningsetik. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod, från idé till examination* (Uppl., 2:4 s. 57-80). Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-11328-9.

Leksell, J., & Lepp, M. (2019). *Sjuksköterskans kärnkompetenser* (Andra upplagan ed.). Liber. ISBN: 9789147128020

Lidwall U. (2015) *Vård och omsorg har flest nya sjukfall i Sverige*. Försäkringskassan.
[Available from:
<https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/e1c99b35-629c4801-944a-81dd359b303c/korta-analyser-2015-1.pdf?MOD=AJPERES&CVID=>

Littlejohn, P. (2012). The Missing Link: Using Emotional Intelligence to Reduce Workplace Stress and Workplace Violence in Our Nursing and Other Health Care Professions. *Journal of Professional Nursing*, 28(6), 360-368.

Lepp, M. (2017). Kreativitet och skapande. I F. Friberg & J. Öhlén (Red.), *Omvårdnadens grunder* (Uppl. 2:4 s. 539-567). Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-08353-7

Magnavita, N., Fileni, A., Pescarini, L., & Magnavita, G. (2012). Violence against radiologists. I: Prevalence and preventive measures. *La Radiologia Medica*, 117(6), 1019-1033. <https://link-springer-com.ezproxy.ub.gu.se/article/10.1007/s11547-012-0825-7>

Magnavita, N., & Fileni, A. (2012). Violence against radiologists. II: Psychosocial factors. *La Radiologia Medica*, 117(6), 1034-1043. <https://link-springer-com.ezproxy.ub.gu.se/article/10.1007/s11547-012-0824-8>

Makanjee, C., Bergh, A., & Hoffmann, W. (2014). “So You Are Running Between”—A Qualitative Study of Nurses' Involvement With Diagnostic Imaging in South Africa. *Journal of Radiology Nursing*, 33(3), 105-115.

Mead, N., & Bower, P. (2002). Patient-centred consultations and outcomes in primary care: a review of the literature. *Patient education and counseling*, 48(1), 51–61. [https://doi.org/10.1016/s0738-3991\(02\)00099-x](https://doi.org/10.1016/s0738-3991(02)00099-x)

Mårtensson, J., & Fridlund, B. (2017). Vetenskaplig kvalitet i examensarbete. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod från idé till examination inom omvårdnad*. (2:a uppl., s. 421- 439). Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-11328-9

Najafi, F., Fallahi-Khoshknab, M., Ahmadi, F., Dalvandi, A., & Rahgozar, M. (2018). Antecedents and consequences of workplace violence against nurses: A qualitative study. *Journal of Clinical Nursing*, 27(1-2), E116-E128.

Ng, K., Yeung, J., Cheung, I., Chung, A., & White, P. (2009). Workplace violence—A survey of diagnostic radiographers working in public hospitals in Hong Kong. *Journal of Occupational Health*, 51(4), 355-363. <https://doi.org/10.1539/joh.O8021>

Olsson, L., Jakobsson Ung, E., Swedberg, K., & Ekman, I. (2013). Efficacy of person-centred care as an intervention in controlled trials – a systematic review. *Journal of Clinical Nursing*, 22(3-4), 456-465.

Sveriges Riksdag. (19 juni 2014). *Patientlag (2014:821)*

[Patientlag \(2014:821\) Svensk författningssamling 2014:2014:821 t.o.m. SFS 2019:964 - Riksdagen](#)

Perkins, C., Beecher, D., Aberg, D., Edwards, C., & Tilley, P. (2017). Personal security alarms for the prevention of assaults against healthcare staff. *Crime Science*, 6(1), 1-19. <https://crimesciencejournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/s40163-017-0073-1>

Priebe, G., & Landström, C. (2017). Den vetenskapliga kunskapens möjligheter och begränsningar- grundläggande vetenskapsteori. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod från idé till examination inom omvårdnad*. (2:a uppl., s. 25- 42). Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-11328-9

Rosén, M. (2017). Systematisk litteraturöversikt. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod från idé till examination inom omvårdnad*. (2:a uppl., s. 375-389). Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-11328-9

Röda korsets högskola. (November 2005). *Mall för granskning av vetenskapliga artiklar*.
https://moodle.med.lu.se/pluginfile.php/145047/mod_book/chapter/18136/rodakors_mall_artikelgransk.pdf

Sales, M., Vogt, J.M., Singer, S.J., & Cooper, J.B. (2013). From Automatic Defensive Routines to Automatic Learning Routines: The Journey to Patient Safety. *Reflections: The SoL Journal*, 13(1), 31-42.
<http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.ub.gu.se/ehost/detail/detail?vid=0&sid=cfbf0ff1-b095-4729-979c-644ac09e6201%40sdc-v-sessmgr01&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZO%3d%3d#AN=91705332&db=buh>

Sandström, S., & Durewall, K. (2007). *Hot & våld i vård, omsorg och socialt arbete* (1. uppl. ed.) Gothia. ISBN 9789172055339

SBU. (Mars 2017). *Utvärdering av metoder i hälso- och sjukvården och insatser i socialtjänsten*.
<https://www.sbu.se/globalassets/ebm/metodbok/sbushandbok.pdf>

Segesten, K. (2017). Att välja ämne och modell för sitt examensarbete. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats – vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (3:e uppl., s. 105-108). Studentlitteratur. ISBN: 9789144115795

Semantic Scholar. (u.å). *A free, AI- powered research tool for scientific literature.*

<https://www.semanticscholar.org/>

Sethole, K., Van Deventer, S., & Chikontwe, E. (2019). Workplace Abuse: A Survey of Radiographers in Public Hospitals in Tshwane, South Africa. *Journal of Radiology Nursing*, 38(4), 272-276. <https://doi.org/10.1016/j.jradnu.2019.09.005>

Sperduti, A., Hindle, D., Shessel, A., Pidgeon, B., Akmal, H., Chaulk, G., . . . Rosewall, T. (2018). Treating Too Lightly? Radiation Therapists' Experiences of Workplace Violence When Providing Care to Cancer Patients and Their Families. *Journal of Medical Imaging and Radiation Sciences*, 49(1), 56-61. <https://doi.org/10.1016/j.jmir.2017.11.001>

Socialstyrelsen. (2020). *Förebyggande arbete. Förebyggande arbete - Patientsäkerhet* (socialstyrelsen.se)

Swedrad. (20 februari 2012). *Kompetensbeskrivning för legitimerad röntgensjuksköterska.* https://static1.squarespace.com/static/5e273ba0d40a2118838e3a5e/t/5ef46500afc08b727c3cb9b0/1593074951572/komptetensbeskrivning_2012_02_20.pdf

Swerad. (2008). *Yrkesetisk kod för röntgensjuksköterskor.*

[yrkesetiskkod-for-rontgensjukskoterskor.pdf \(vardforbundet.se\)](#)

Pich, J., Hazelton, M., Sundin, D., & Kable, A. (2010). Patient-related violence against emergency department nurses. *Nursing & Health Sciences*, 12(2), 268-274.

Tohidnia, M. R., Rostami, R., Moradi Ghomshei, S., Moradi, S., & Abbasi Azizi, S. (2019). Incidence rate of physical and verbal violence inflicted by patient and their companions on the radiology department staff of educational hospitals of medical university, Kermanshah, 2017. *La Radiologia medica*, 124(1), 14–18. <https://doi.org/10.1007/s11547-018-0933-0>

Tung, Y., Lin, C., Li, S., & Huang, T. (2015). Workplace Violence Involving Radiographers and its Relevant Factors in Taiwan. *J Radiol Sci* 2015; 40: 81-87.
<http://www.rsroc.org.tw/db/Jrs/article/V40/N3/400302.pdf>

Nationalencyklopedin. (u.å). *Aggression*.

<http://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/aggression>

Vårdfokus. (7 november 2008). *Röntgensjuksköterskorna i Europa organiserar sig*.

[Röntgensjuksköterskorna i Europa organiserar sig | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](http://www.vardfokus.se/nyheter/2008/11/07/rontgensjukskoterskorna-i-europa-organiserar-sig)

Vårdhandboken. (14 November 2020). *Förebyggande arbete, hot och våld inom vården*.

<https://www.vardhandboken.se/arbetsatt-och-ansvar/hot-och-vald-inom-varden/forebyggande-arbete/>

World Health Organisation, WHO. (2021a). *Definition and typology of violence*.

<https://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>

World Health Organisation, WHO. (2021b). *Violence and Injury Prevention*.

[WHO | Background](https://www.who.int/violenceprevention/background)

Zhao, Shi-Hong, Shi, Yu, Sun, Zhi-Nan, Xie, Feng-Zhe, Wang, Jing-Hui, Zhang, Shu-E, . . .
Fan, Li-Hua. (2018). Impact of workplace violence against nurses' thriving at work, job
satisfaction and turnover intention: A cross-sectional study. *Journal of Clinical Nursing*,
27(13-14), 2620-2632.

Östlundh, L. (2017). Informationssökning I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats – vägledning
för litteraturbaserade examensarbeten* (3:e uppl., s. 59 -82). Studentlitteratur. ISBN:
9789144115795

Bilaga 1. Söktabeller

Tabell 1. Scopus

Datum	Sökord	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Relevanta abstract	Granskade artiklar	Valda artiklar
21.01.20	radiograph* AND violent AND patient*	*, AND	132	17	4	4
21.01.21	violent OR fierce OR vehement OR furious OR ferocious OR passionate AND patient* AND to AND radiograph	OR, * , AND	137	22	4	0
21.02.01	violence* OR aggression* OR violent* OR aggressive AND mean AND patient AND radiology AND department OR radiology* OR radiologist*	*,OR, AND peer reviewed	134	4 (2*)	4 (2*)	2
21.02.01	radiographer OR radiologist OR radiology AND department AND violence OR abuse	OR, AND peer reviewed	107	5(3*)	5 (3*)	2
21.01.22	violence OR aggression OR hostility OR violent OR anger OR aggressive AND behavior AND patient AND radiology AND department OR radiology OR radiologist	OR, AND peer reviewed	88	4 (4*)	0	0
21.01.22	patient* attitude* radiographer*	*	185	19	0	0
21.01.23	abuse* AND patient* or client* AND radiographer* or radiology* and article*	*, AND, OR	148	13	2	2

Tabell 2. Semantic Scholar, Research tool

Datum	Sökord	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Relevanta abstract	Granskade artiklar	Valda artiklar
21.02.01	radiographer OR radiologist OR radiology AND department AND violence OR abuse	OR, AND	270	8 (6*)	2	2
21.02.01	radiologist OR radiographer OR radiology AND department AND violence OR abuse AND patient	OR, AND	180	7 (7*)	0	0

Bilaga 2. Kvalitetsgranskning av valda artiklar

Översikt kvalitetsgranskning av valda artiklar.

Artiklens titel, författare, publiceringsår, och land	Syfte	Deltagare	Metod/Design	Resultat	Sammanfattande bedömning av kvalitet och kommentar
Radiographers at risk of assault, Caruana, E, 2005 Australien	Identifiera orsaker och typer av våld mot röntgenpersonal av patienter eller anhöriga. I syfte att finna åtgärder för att minimera risken för våld.	Radiografer, slumpmässigt utvalda	Enkäter, kvantitativ	Verbalt våld var högst rankade. Resultatet visade att bibehålla lugnet och inte reagera utan ta kontroll över situationen och tala lugnt med patienten. Utbildning till personalen.	Medelhög kvalite eftersom det inte var tillräckligt med besvarade enkäter. Etiskt godkännande
Workplace violence-A Survey of diagnostic radiographers in Ismailia Governorate hospitals, Abbas, R.A, & Selim, F. S, 2011 Egypt	Syftet med studien var att undersöka bredden på och arten av våldet på de radiologiska verksamheterna i mening att identifiera riskfaktorer och inverkan på de utsatta.	Radiografer	Intervjuer, tvärsnittsstudie kvalitativ	Undersökningen utgick från fem större aspekter och gav resultat att samtliga utsatts för verbalt våld, 46% utsatts för hot, 38% för psykiskt våld. Var våldet kom ifrån var 100% anhöriga, 50% patienter, 8% av ledare och 2 % av kollegor. Det framkommer även procent i hur personalen hanterat och känner efter våldsamma möten. Utbildning och säkerhetsrutiner	Medelhög kvalite, eftersom det inte finns information om validitet. Etiskt godkännande
Workplace violence involving radiographers at a state radiology department in Windhoek Namibia. Amkongo, M., Hattingh, C., Daniels, E., Kalondo,	Syftet med undersökningen var att undersöka förekomsten av våld på arbetsplatsen, identifiera vem/vilka som utsätter röntgenpersonalen för våld samt deras hanterings	Nattarbetande radiografer	Enkäter, kvantitativ studie	Alla deltagare har någon gång i yrkeslivet utsatts för våld av en patient. Verbalt våld var överlägset dock förekommer annat typ av våld också. De flesta deltagarna väljer att inte anmäla eller rapportera incidenterna, utan väljer att prata med	Hög kvalite Etiskt godkännande

L., Karera, A., & Nabasenja, C. 2019 Nambia	mekanismer efter ett sådant möte.			kollegor eller familj som hanteringsmekanism. Utskälld 76%, glåpord 92%, medveten ignorerar 69%, slagen 81%, sexuella skämt 90%. Angiven tid för när fenomenen förekommer 20.00-08.00 92%, känsla av förnedrande 46%, ångest 53%,	
Violence at work: a major radiographic issue Healy, J. Brennan, P.C. Costelle, J.P 2002 Dublin, Ireland	Bedöma nivån av typerna av våld riktat mot radiografer på Irländska sjukhus.	Radiografer	Enkäter, kvantitativ	Kvinnor- främst utsatt- hot och våld. 60% av radiografer-verbalt hot och våld Två huvudfaktorer orsakad av patientens aggressivitet: långa väntetider och smärta. Radiologer mindre tre års erfarenhet mest utsatt. Ensamarbete stor risk utsatt för hot och våld. Förslag på förbättringsåtgärder är avdelningsprotokoll, information och utbildning för nyanställda röntgensjuksköterskor	Medel kvalite, eftersom vissa viktiga analyser saknas för tillfället, exempelvis etisk komitee, men i texten förekommer att radiograferna är anonyma och inga namn på sjukhus benämns. Artikeln i helhet analyseras att ha bra trovärdighet.
Violence against radiologists. I: prevalence and preventive measures Magnavita, N. Fileni, A. Pescarini, L. Magnavita, G. 2012, Roma Italy	Utvärdera förekomst av fysiska och verbala övergrepp mot Italienska radiologer för problemet med våld, samt föreslå strategier för att förhindra och förbättra situationen.	Radiologer som deltog i nationella kongressen. Totalt 992 radiologer besvarade frågeformuläret, 61, 5% män och 38,5% kvinnor.	Kvantitativ metod, enkäter	6,8% av radiologerna har upplevt fysiskt övergrepp under senaste tolv månaderna från patienter och deras anhöriga. Yngre personal med mindre klinisk erfarenhet har varit mest utsatt, men ingen skillnad mellan könen. Verbalt missbruk är bredare än fysiskt av radiologens arbetsliv, vilket härstammar från radiologens kollegor. Som ett resultat på hot och våld på arbetsplatsen	Hög kvalitet, studien har blivit godkänd av Etikkommittén för Rom-campus vid Università Cattolica del Sacro Cuore. Resultatet visar sig i många olika varianter av diagram.

				upplever radiologer ilska, besvikelse, förnedring, ångest, rädsla, nöd, en känsla av hjälplöshet och isolering, skuld känsla, vill hämnas, ändra beteende och byta arbetsplats.	
Workplace violence—A survey of diagnostic radiographers working in public hospitals in Hong Kong Ng, K. Yeung, J. Cheung, I. Chung, A. White, P. 2009 Hong Kong	Uppskatta förekomsten av våld på arbetsplatsen som involverar radiografer i Hong Kong.	281 radiografer blev tillfrågade att delta i undersökning genom att besvara ett frågeformulär, men 150 st frågeformulärer blev besvarade. Radiografernas arbetsplatser var sju olika regionala sjukhus vars uppgifter var allmän radiografi.	Kvantitativ undersökning, enkätundersökning	65 % av radiograferna ignorerade händelser av verbalt missbruk, men radiograferna som hade upplevt hot och våld upplevde ökad stress på arbetsplatsen, missnöjd arbetsplats, depression, ökad sjukfrånvaro, 77% ansåg att stöd från avdelning saknades, och 11% hade deltagit i förebyggande kurser.	Hög kvalite Undersökningen fick etiskt godkännande från forskningskomitén vid Hong Kong Polytechnic University och stödbrev från alla sju sjukhus. Artikeln hade validitet och reliabilitet.
Workplace abuse: A survey of radiographers in public hospitals in Tshwane, South Africa Sethole, K. Van Deventer, S. Chikontwe, E. 2019 Sydafrika	Syftet var att fastställa uppkomsten av arbetsrelaterat våld mot radiografer på offentliga sjukhus i Tshwane.	Radiografer	Enkäter, kvantitativ metod icke experimentell tvärsnittsstudie.	Större sjukhus ökar risken för arbetsrelaterat våld, kvinnor har en större benägenhet att drabbas. Smärta är en bidragande faktor till att patienten uppträder våldsamt.	Hög kvalite, erhåller etiskt godkännande samt validitet och reliabilitet.

Treating Too Lightly? Radiation therapists' experiences of	Syftet var att undersöka och fastställa svårighetsgrader för arbetsrelaterat	Radiografer	Tvärsnittsstudie med online enkät	Radiografer lider av extrem ångest och stress efter att ha utsatts för arbetsrelaterat våld.	Hög kvalite. Reliabilitet och validitet diskuteras samt etisk
--	--	-------------	-----------------------------------	--	---

<p>workplace violence when providing care to cancer patients and their families</p> <p>Sperduti, A. Hindle, D. Shessel, A. Pidgeon, B. Akmal, H. Chaulk, G. Rosewall, T.</p> <p>2018 Frankrike</p>	<p>våld för radiografer.</p>			<p>Tabubelagd, radiografer känner tvång att acceptera och ursäta dåligt bemötande. Utbildning och förebyggande arbete krävs för att minska riskerna.</p>	<p>godkännande.</p>
<p>Incidence rate of physical and verbal violence inflicted by patient and their companions on the radiology department staff of educational hospitals of medical university</p> <p>Tohidnia, M-R. Rostami, R. Moradi G. S. Moradi, S. Abbasi, A. S.</p> <p>Iran 2018</p>	<p>Syftet var att undersöka orsaker till arbetsrelaterat våld gentemot radiografer.</p>	<p>Radiografer</p>	<p>Deskriptiv analytisk studie</p>	<p>Jourtid utgör en ökad risk, yngre människor drabbas mer. Verbalt våld är högst rankat. Nära kommunikation med patienten är också i sig en ökad risk för att utsättas. Utbildning i kommunikationsförmåga samt vredes hantering kan minska risker för våld.</p>	<p>Hög kvalitet Hög trovärdighet, reliabilitet och validitet diskuteras samt etisk godkännande.</p>
<p>Workplace violence involving radiographers and its relevant factors in Taiwan</p> <p>Tung, Y. Lin, C. Li, S. Huang, T</p> <p>Taiwan 2015.</p>	<p>Syftet var att undersöka förekomsten av arbetsrelaterat våld och identifiera faktorer som påverkar våldet.</p>	<p>Radiografer</p>	<p>Online undersökning (enkät) statistisk analys</p>	<p>Felkommunikation från radiografer är en hög bidragande faktor. Förbättring av utbildning som ges i obligatoriska föreläsningar. Universiteten ska ge förebyggande föreläsningar om hantering och bemötande. Genom att förändra arbetssättet kan väntetiderna minska och stress för personalen minska vilket ger en bättre möjlighet.</p>	<p>Hög kvalitet. Etiskt godkännande</p>

<p>Violence against radiologists. II: psychosocial factors</p> <p>Magnavita, N. Fileni, A.</p> <p>2011</p> <p>Rom, Italien.</p>	<p>Utvärderar psykologiska faktorer förknippat våld mot radiologer.</p>	<p>992 italienska radiologer</p>	<p>Kvantitativ undersökning, frågeformulär</p>	<p>Utsatta radiologer upplevde sämre mental hälsa, överansträngning. Radiologer som inte hade blivit utsatt upplevde god samarbetsvilja mellan radiologerna, arbetsnöjdhet, kände sig generellt lycklig som individ.</p>	<p>Medel kvalitet</p> <p>det förekommer inte hur många radiologer som besvarade enkätundersökningen.</p> <p>Etiskt godkänd av Ethics Committee of the Rome Campus of the Università Cattolica del Sacro Cuore.</p>
<p>A small scale qualitative study to investigate the interaction between psychiatric patients and diagnostic radiographers in one Irish hospital.</p> <p>Farmer Davis</p> <p>2009</p> <p>Irland</p>	<p>Syftet var att undersöka om radiografer känner osäkerhet att samarbeta med psykiatriska patienter. Se över om radiografer kräver ökad utbildning i patientinteraktion.</p>	<p>Radiografer</p>	<p>Kvalitativ metod intervjuer</p>	<p>Arbetserfarenhet utgjorde stor påverkan gällande hur bemötande gick. Majoritet av radiograferna visa dålig kunskap gällande bemötande och hantering av psykiatriska patienter. Nyexaminerade visar dåligt självförtroende och visar liten förmåga av bemötandet. Utbildning är väsentlig.</p>	<p>Hög kvalite</p> <p>Etiskt godkänd</p>